

بیماری شبکیه نوزادان نارس

دانشگاه های لازم در ارتباط با بیماری شبکیه نوزادان نارس

تألیف و گردآوری:

۱. دکتر ناصر شعیبی

جراح و متخصص چشم پزشکی - فلوشیپ فوق تخصصی بیماری های شبکیه
دانشیار دانشگاه علوم پزشکی مشهد

۲. دکتر سیده مریم حسینی

جراح و متخصص چشم پزشکی - فلوشیپ فوق تخصصی بیماری های شبکیه
استادیار دانشگاه علوم پزشکی مشهد

مرکز تحقیقات چشم دانشگاه علوم پزشکی مشهد

سرشناسه

: شعبي، ناصر، ۱۳۵۲ -

عنوان و نام پديدآور

: بيماری شبکيه نوزادان نارس دانستنی‌های لازم برای پرسنل پزشکی /
تأليف: ناصر شعبي و سيده مريم حسيني؛ {برای} مرکز تحقيقات
چشم دانشگاه علوم پزشکی مشهد.

مشخصات نشر

: مشهد، انتشارات زوار رضا، زمستان ۱۳۹۶.

مشخصات ظاهري

: ۱۱۲ ص: مصور (رنگي)، جدول؛ ۵/۱۴ × ۵/۲۱ س م.

شابک

: ۹۷۸-۶۰۰-۹۳۱۷۰-۲-۸

وضعیت فهرست نویسی

: فيبا

موضوع

: بيماری‌های شبکيه نوزاد نارس.

موضوع

: چشم‌پزشکی کودکان.

موضوع

: نوزاد نارس -- بيماری‌ها -- تشخيص

رده بندی کنگره

: ۶۳۰.۶ ب ۷ ش / ۳۱۳ zj

رده بندی ديویی

: ۹۸/۸۲۰۶۰۷۳

شماره کتابشناسی ملی

: ۵۱۰۱۴۲۱

انتشارات زوار رضا

مشهد، احمدآباد، بلوار ملاصدرا، حد فاصل ۱ و ۱۲ ساختمان مهدي، طبقه
۳، واحد ۳۰۲ تلفن: ۳۹ - ۸۴۷۶۳۳۸ - ۰۵۱

نام کتاب: بيماری شبکيه نوزادان نارس

تأليف: دکتر ناصر شعبي، دکتر سيده مريم حسيني

ويراستار و صفحه آرا: حميد نخعی

طراحی جلد: ياسر محمدی

شمارگان: ۱۰۰۰ جلد، رقعی

نوبت چاپ: زمستان ۱۳۹۶

چاپ: گوتمبرگ

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۳۱۷۰-۲-۸

قيمت: ۸۰۰۰ تومان

بر اساس قوانین حقوق مؤلفین و مصنفین، کلیه حقوق مادی و معنوی این اثر متعلق به
نشر زوار رضا بوده و هرگونه برداشت غیرمجاز از آن پیگرد قانونی به دنبال خواهد داشت.

فهرست

۵	مقدمه
۶	پیشگفتار
۹	فصل ۱ ساختمان و عملکرد چشم
۱۷	فصل ۲ تکامل چشم در دوران جنینی
۲۱	فصل ۳ بیماری شبکیه نوزادان نارس (Retinopathy Of Prematurity ROP) چیست؟
۳۱	فصل ۴ همه گیر شدن بیماری ROP
۳۵	فصل ۵ نوزادان در خطر ابتلا به ROP
۳۹	فصل ۶ چگونگی تشخیص و علائم بیماری ROP
۴۱	فصل ۷ زمان اولیه معاینه چشم و فواصل معاینه
۴۵	فصل ۸ نحوه معاینه نوزاد
۵۱	فصل ۹ اقدامات درمانی
۶۱	فصل ۱۰ پیشگیری
۶۵	فصل ۱۱ نقش پرستاران در تشخیص و درمان ROP
۷۱	فصل ۱۲ اقدامات پس از بهبود
۷۹	فصل ۱۳ سوالات رایج
۸۳	فصل ۱۴ آئین نامه کشوری اجرایی مراقبت رتینوپاتی در نوزادان نارس
۱۱۰	منابع

مقدمه

بدون شک، بینایی مهمترین حس در میان حواس پنجگانه انسان است و در بسیاری از موارد، چشم سلطان بدن نام گرفته است. کوری برای کودکی که عمری چند ساله در پیش رو دارد یک فاجعه محسوب می شود و بدون شک سرگذشت او را تغییر می دهد. فاجعه زمانی بیشتر نمود پیدا می کند که بدانیم این کوری با شخص و درمان به موقع قابل پیشگیری بوده است، حال آنکه ما عافا بوده ایم. این همان حادثه ناگواری است که برای نوزادان با بیماری شبکیه ناشی از نارسایی روی می دهد.

کتاب حاضر که با تلاش همکاران از سر سرویس شبکیه بیمارستان خاتم الانبیا علیهم السلام و مرکز تحقیقات چشم دانشگاه علوم پزشکی مشهد تهیه شده، در راستای اهداف فوق تدوین شده است. این کتاب مطالب علمی را با متنی روان و ساده که قابل استفاده برای معلمان باشد بیان می کند. تجربه چند ساله این همکاران در معاینه و پیگیری نوزادان و ارائه اطلاعات به سایر شاغلین در رشته های پزشکی و والدین، در نتیجه ساختن محتوا و کاربردی کردن مطالب ارائه شده بسیار مؤثر بوده است. امید است که با بالابردن سطح آگاهی، بتوان کوری را در نوزادان نارس به طور کامل ریشه کن نمود.

دکتر مجید ابریشمی

استاد چشم پزشکی دانشگاه علوم پزشکی مشهد

پیشگفتار

بیماری شبکه نوزادان نارس یکی از علت‌های بالقوه نابینایی در دنیا و به خصوص در جوامع در حال پیشرفت است که به طور بالقوه قابل پیشگیری است. این بیماری می‌تواند سبب طیف وسیعی از اختلالات بینایی شامل اختلالات ضعیف بینایی و عیب انکساری تا نابینایی کامل بیمار شود. با توجه به اینکه علت اصلی بیماری، وزن و سن کم (تولد قبل از موعد) است و از آنجاکه پیشگیری همیشه در اولویت قرار دارد، پیشگیری از تولد زودرس می‌تواند یکی از راه‌های پیشگیری از بیماری باشد؛ ولی امروزه به دلیل کاربرد گسترده انواع روش‌های لقاح مصنوعی، تعداد نوزادان نارس متولدشده، در حال افزایش است و از طرفی با بهبود قابل توجه مراقبت‌های نوزادان نارس، حتی نوزادانی که پیش از این امکان ادامه حیات نداشتند، امروزه زنده می‌مانند.

بنابراین تشخیص و درمان به موقع بیماری‌های نوزادان در این نوزادان به خصوص بیماری شبکه نوزادان نارس، می‌تواند در نابینا شدن کودک که قرار است سالیان متمادی زندگی نماید، پیشگیری کند. نابینا شدن چنین نوزادی به منزله تحمیل هزینه‌های بسیار سنگین روحی، روانی و مادی برای خود کودک و یک فاجعه بزرگ برای خانواده و جامعه خواهد بود؛ بنابراین، بدیهی است شناخت این بیماری و راه‌های تشخیص و درمان آن برای والدین، پرسنل بهداشتی-درمانی و پزشکان، امری ضروری است.

کتاب پیش‌رو نیز در راستای افزایش آگاهی عمومی در خصوص شناخت، نحوه پیگیری و درمان بیماری شبکیه نوزادان نارس تهیه و تدوین شده است.

بر خود لازم می‌دانیم از تلاش‌های استاد ارجمند جناب آقای دکتر مجید ابریشمی که طی سالیان متمادی، بدون وجود امکانات تصویب‌ررداری و درمانی نوین، به امر تشخیص و درمان این طیف از نوزادان اهتمام ورزیده‌اند، قدردانی نماییم.

تلاش و اهتمام صادقانه و دلسوزانه همکارانمان در درمانگاه بیماری‌های شبکیه نوزادان نارس بیمارستان خاتم الانبیا مشهد (ص) ستودنی است. ما بابت قدردانی و سپاس خود از تلاش‌های بدون چشم‌داشت سرکار خانم‌ها زرع، نقابی، کهدویی، لطفی و استیری را ابراز می‌داریم.

همچنین از سرکار خانم فاطمه زرار رضا، مدیریت انتشارات زوار رضا که زحمت چاپ و نشر کتاب برعهده ایشان بوده است کمال تشکر و قدردانی را داریم.

مؤلفین